

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. spalio 11 d. Nr. 21RE-733(AG-628/07-2023)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Vilmos Drigotienės ir Vytauto Kurpuveso,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos asociacijos „Alternatyvioji akvakultūra“ patikslintą skundą atsakovei Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja patikslintu skundu Komisijos prašo: 1) panaikinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Ministerija) 2023-08-01 atsakymą Nr. 3JA-90(8.14 E) „Dėl skundo“ (toliau – Raštas); 2) įpareigoti Ministeriją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2023-07-03 skundą Nr. 2023/07/03 ir atsakyti į skunde pateiktus klausimus.

Paaikškinu, kad 2022-10-31 Europos Komisija patvirtino Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 metų veiksmų programą (toliau – Veiksmų programa). Programoje nurodyta, kad vidaus teritorijos Žuvininkystės regionas turi atitikti, be kita ko, šį reikalavimą – vandens telkiniais užimta teritorija turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. regiono teritorijos ploto. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro (toliau – žemės ūkio ministras) 2022-11-23 įsakymo Nr. 3D-716 pagrindu buvo paskelbtas šaukimas teikti paraiškas pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 metų programos priemonių ir/arba priemonių veiklos sričių kvietimų 2022-2023 metais teikti projektų įgyvendinimo planus ir prašymus skirti kompensaciją planą. Šaukimo teikti paraiškas terminas – nuo 2023-01-19 iki 2023-02-28. Baigiantis šaukimo terminui, jis koreguojamas ir pratęsiamas iki 2023-03-30. Šaukimo terminui pasibaigus surenkama 11 paraiškų, iš kurių tinkamomis finansuoti (atlikus vertinimą) pripažįstamos 8. Trys paraiškos atmetamos kaip netinkamos finansuoti.

Žemės ūkio ministro 2023-01-16 įsakymu Nr. 3D-19 buvo patvirtintas Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 metų programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonių „Vietos plėtos strategijų rengimas“ ir „Vietos plėtos strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (toliau – Aprašas). Apraše labai aiškiai nurodyta paramos skirstymo tvarka tarp tinkamų finansuoti paraiškų. Potencialūs pareiškėjai buvo informuoti, kad Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) nesivadovaus iki šiol aktualiu Aprašu, nes yra „raštas“, kurio pagrindu Agentūra rezervo neskirstys, t. y. nesivadovaus aktualia žemės ūkio ministro įsakymo redakcija. Agentūra nesiunčia oficialių sprendimų dėl paramos sumos, kuriuos būtų galima skųsti, o tik talpina informaciją internete.

Agentūra, atlikusi visų Projekto įgyvendinimo planų (toliau – PĮP), pateiktų pagal Programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonę „Vietos plėtos strategijų rengimas“, tinkamumo vertinimą, priėmė sprendimus skirti

paramą vietos plėtros strategijos (toliau – ir VPS) rengimui ir, vadovaudamasi Aprašo 3.3.1 papunkčiu, apskaičiavo kiekvienai VPS galimą paramos krepšelio pagrindinę dalį. Agentūros tinklapyje nurodyta, kad Žuvininkystės regionų vietos veiklos grupės (toliau – ir ŽVVG), rengdamos VPS, atsižvelgia į apskaičiuotą galimą VPS paramos krepšelio pagrindinę dalį. Taip pat nurodyta, kad galima papildoma VPS paramos krepšelio dalis, kuri vadovaujantis priemonės Aprašo 3.4 papunkčiu skiriama VPS rengimui iš priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ rezervo, Ministerijos sprendimu sustabdyta. Pareiškėjai neaišku, kaip gali būti sustabdytas papildomos VPS krepšelio dalies skirstymas, jei iki šios dienos yra aktualus žemės ūkio ministro įsakymas ir jame aiškiai reglamentuota tvarka. Agentūra privalo vadovautis Lietuvos Respublikos teritorijoje galiojančiais teisės aktais.

Siekiamas materialinis teisinis rezultatas – paramos rezervo paskirstymas vadovaujantis iki šiol aktualia žemės ūkio ministro 2022-11-23 įsakymo Nr. 3D-716 pagrindu nustatyta tvarka – tarp tinkamomis finansuoti pripažintų 8 ŽVVG, ir jis siekia 1 917 464,00 eurų. Pareiškėjos skaičiavimu, rezervo dalis, priklausanti kiekvienai iš 8 tinkamomis pripažintų ŽVVG – pagal žemės ūkio ministro 2022-11-23 įsakymo Nr. 3D-716 pagrindu patvirtintą tvarką – 239 683 eurų. Viceministro D. D. nuomonė, pateikta Agentūrai, nesilaikyti galiojančios žemės ūkio ministro 2022-11-23 įsakymo Nr. 3D-716 pagrindu nustatytos tvarkos, pažeidė pareiškėjų teises ir lūkesčius į aukščiau nurodytą visą paramos sumą ir ji prieštarauja pagrindiniams teisėkūros principams. Viceministro D. D. nuomonė nėra teisės aktas – ką ir deklaruoja žemės ūkio ministras ginčijamame Rašte. Tačiau pareiškėjai nesuprantama, kodėl Agentūra jos paiso. Viceministras savo nuomonės primetimu daro neteisėtą poveikį Agentūros vadovybei, painioja politiką su teisėkūra.

Pareiškėjos nuomone, Agentūra, vertindama paraiškas ir skirstydama paramą, turi vadovautis galiojančiais teisės aktais, o ne viceministro poveikiu/nuomone, nurodančia nepaisyti šių teisės aktų. Be to, šis dokumentas privalo būti viešas – nors ministras Rašte tvirtina, kad tai nėra teisės aktas ir jis neviešinamas. Panaikinti žemės ūkio ministro įsakyme nurodytas paramos, paramos rezervo skirstymo nuostatas yra Ministerijos, kaip ši teisės aktą parengusios ir žuvininkystės srityje politiką formuojančios institucijos, kompetencija, o ne vienasmenė viceministro poveikio pagrindu suformuota nuomonė. Pareiškėjos teigimu, yra teisėkūros principai (tvarka), kaip ministras gali atšaukti, papildyti savo įsakymą, ir tai atliekama ne viceministro „nuomonės pagrindu“. Ginčijamame Rašte pateikta žemės ūkio ministro atsakymo formuluotė yra ciniška ir siekianti supainioti. Nelogiška, kaip pareiškėjai negalėjo žinoti, kokia paramos suma liks rezerve – tai jau žinoma parengiamosios paramos skyrimo etape, o rezervo skirstymo tvarka apibrėžta Apraše.

Vienas esminių konstitucinio teisinės valstybės principo elementų – reikalavimas, kad neturi būti taikomas teisės aktas, prieštaraujantis aukštesnės galios teisės aktui. Šiuo atveju tai net ne žemesnis teisės aktas, o viceministro primesta nuomonė/neteisėtas nurodymas nesilaikyti galiojančio žemės ūkio ministro įsakymu patvirtinto Aprašo. Net ir laikant, kad viceministro D. D. nuomonė prilyginama teisės aktui, teisės aktų galia turi būti nukreipta tik į ateitį (*lex retro non agit*). Aukštesnės galios teisės akto įsigaliojimo arba galios netekimo laikas negali priklausyti nuo žemesnės galios teisės akto priėmimo ir įsigaliojimo arba galios netekimo.

Pareiškėja pažymėjo, kad ginčijamu Raštu Ministerija neatsakė į pareiškėjos skundo 1, 2 ir 4 klausimus. Į skundo 3 klausimą atsakyta prieštaringai ir tik iš dalies, nes lieka neaišku, jei viceministras gali savo pasirašytu raštu įpareigoti Agentūrą ignoruoti galiojančią žemės ūkio ministro įsakymą – tai turi būti teisės aktas ir jis privalo būti viešai paskelbtas, jei tai ne teisės aktas – tuomet neaišku, kodėl Agentūra jo paiso. Į skundo 5 klausimą atsakyta prieštaringai ir tik iš dalies – atbuline data pateikta metaduomenų lentelė ir bandoma pateikti kaip kolegialų sprendimą – nors pirminiame atsakyme jos nebuvo. Neatsakyta dėl Agentūros veiksmų bei priimto sprendimo nepaisyti aktualaus žemės ūkio ministro įsakymo vertinimo – ministrui patvirtinus, kad viceministro nurodymas tėra tik nuomonė (b. l. 65-82). Pareiškėja prašo skundą nagrinėti rašytinio proceso tvarka (b. l. 77).

Atsakovė Ministerija prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime nurodė, kad Agentūrai atlikus paraiškų vertinimą, iš 11 gautų paraiškų tinkamomis finansuoti buvo

pripažintos 8. Ministerija, siekdama suvaldyti riziką, kad gali būti nepasiekti Veiksmų programos tikslai ir VPS priemonių rodikliai, Agentūrai 2023-05-04 išsiuntė raštą „Dėl projektų vertinimo“, kuriuo paprašė po gautų VPS priemonių paramos paraiškų vertinimo, įvertinus visus PĮP ir priėmus sprendimus dėl paramos skyrimo, apskaičiuoti kiekvieno paramos gavėjo galimą VPS paramos krepšelio pagrindinę dalį, o kvietimui teikti PĮP pagal priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ finansuoti skirtos viešojo įnašo lėšų sumos, viršijančios visų galimų VPS paramos krepšelio pagrindinių dalių sumą, patenkančią į rezervą, kaip galimos papildomos VPS paramos krepšelio dalies, nepaskirstyti iš rezervo, t. y. apskaičiuojamos visos rezervo sumos kol kas nedalinti iš ŽVVG, gavusių paramą, skaičiaus. Prašė apie priimtus sprendimus informuoti pareiškėjus.

Agentūrai vertinant PĮP pagal priemonę, buvo nustatyta, kad ŽVVG teritorijos, kuriose didesnioji dalis savivaldybių su išplėtotu akvakultūros sektoriumi, negali atitikti Aprašo 4.3.2.1 papunkčio kriterijaus „vandens telkiniais užimta teritorija turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. regiono teritorijos ploto“. Dėl to iš 11 Veiksmų programoje paminėtų savivaldybių, kuriose labiausiai išplėtotas akvakultūros sektorius, net 9 negalės kurtis ŽVVG ir rengti VPS, nes tos savivaldybės neturi jokių teorinių galimybių susijungti taip, kad atitiktų šį kriterijų, t. y. buvo pastebėta, kad Apraše įtvirtintas kriterijus „vandens telkiniais užimta teritorija turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. regiono teritorijos ploto“ užkerta kelią sudaryti ŽVVG ar jas jungtis didžiajai daliai šalies savivaldybių. Nustačius, kad Aprašo 4.3.2.1 papunkčio nuostata kelia riziką, kad visa apimtimi nebus pasiekti priemonės tikslai ir rodikliai bei priemonė nebus įgyvendinta taip, kaip suplanuota ir aprašyta Veiksmų programoje (be to, galimai parama gali būti sutelkta nedidelio skaičiaus subjektų rate), Ministerija ėmėsi veiksmų ir kreipėsi į Agentūrą dėl susiklosčiusios situacijos.

Asociacija „Alternatyvioji akvakultūra“ yra Vakarų ŽVVG narė; asociacijos prezidentas V. E. K. – Vakarų ŽVVG valdybos narys. Vakarų ŽVVG paraiška buvo viena iš pripažintų tinkamomis finansuoti. Asociacijos „Alternatyvioji akvakultūra“ nariai turi interesą, paremtą didesnio paramos krepšelio gavimu.

Atsakovė pažymėjo, kad Apraše nėra nurodyta jokių terminų, per kiek laiko turi būti paskirstytos rezervo lėšos, neapribotas ir priemonių kvietimų, kurių metu priimamos reikalavimus atitinkančių pareiškėjų vertinimui paraiškos, skaičius. Taip pat pareiškėjai, kurių paraiškos jau pripažintos tinkamomis finansuoti, negalėjo žinoti, kiek paraiškų bus pripažintos tinkamomis finansuoti ar kokia lėšų suma liks nepaskirstyta rezerve, todėl negalėjo turėti pagrįstų lūkesčių dėl jiems galimų papildomai skirti lėšų iš rezervo.

Atsižvelgiant į tai, kad 2021-2027 metų programiniu laikotarpiu Veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistema reikšmingai nepasikeitė, lyginant su 2014–2020 programiniu laikotarpiu, anksčiau nustatytos rizikos išlieka aktualios. 2015 m. Europos Komisijos galutinėje audito ataskaitoje Nr. 2015/LT/MARE/F1, kurios audito metu buvo audituojami ir ŽVVG vietos projektai, auditoriai yra išreiškę susirūpinimą dėl galimai nelygių galimybių pasinaudoti Europos Sąjungos parama žuvininkystei. GD MARE auditoriai ragino Lietuvos valdžios institucijas imtis priemonių, kuriomis būtų užtikrinama, kad ES lėšos pasiektų daugiau subjektų. Antikorupciniu požiūriu ŽVVG paramai, kadangi vietos projektai įgyvendinami ŽVVG teritorijoje, lyginant su likusia Veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistema, būdingos padidintos paramos koncentravimo ir išskirtinio pranašumo daliai potencialių pareiškėjų suteikimo rizikos, todėl galimų pareiškėjų skaičiaus didėjimas galėtų būti laikomas viena iš priemonių šioms rizikoms mažinti.

Aprašas rengtas vadovaujantis Veiksmų programos nuostatomis. Veiksmų programos 13 psl. nurodyta, kad siekiama iki 2030 m. patvirtinti ir įgyvendinti 10–12 VPS. Taigi Ministerija, kaip Veiksmų programos vadovaujančioji institucija, turi reaguoti į galimas rizikas nepasiekti Veiksmų programos tikslų. Gavus indikacijas apie aptariamą Programos priemonės kvietimo ir PĮP vertinimo rezultatus bei juos sąlygojusio minimalaus 5 proc. vandeningumo regione kriterijaus įtaką šiems rezultatams, žuvininkystės sektorių Ministerijoje kuriojančio viceministro D. D. prašymu žemės ūkio ministras pavedė Ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriui atlikti Aprašo 4.3.2.1 papunkčio nuostatomis įteisintos ŽVVG teritorijos ir joms taikomos tinkamumo sąlygos įvertinimą antikorupciniu požiūriu. Vertinimo išvadose nurodoma, kad kriterijus „vandens telkiniais užimta

teritorija turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. regiono teritorijos ploto“ nėra suderinamas su Veiksmų programoje deklaruojamu siekiu patvirtinti ir įgyvendinti 10-12 vietos plėtros strategijų iki 2030 m. Nesant aiškaus pagrindimo, kodėl „vandens telkiniais užimta teritorija turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. regiono teritorijos ploto“, minėta nuostata galėjo būti sudarytos išskirtinės sąlygos tam tikroms žuvininkystės bendruomenėms. Programoje minimo 2020 m. išorės ekspertų vertinimo ataskaitoje numatyta, kad nustatant vandens telkiniais užimtos teritorijos plotą įvyko akivaizdi klaida.

Ministerija 2023-09-05 įsakymu pakeitė Aprašą, taip pat ir jo 4.3.2.1 papunktį, jame nurodant kriterijų, kad „vandens telkiniais užimta teritorija turi sudaryti ne mažiau kaip 3 proc. regiono teritorijos ploto“. Be to, pagal Ministerijos darbo reglamentą viceministras, atsižvelgdamas į Veiksmų programos norimus pasiekti tikslus ir galimas rizikas dėl jų nepasiekimo, turi ne tik teisę, bet ir pareigą imtis atitinkamų veiksmų. Viceministro pasirašytas raštas nėra laikomas teisės aktu.

Atsakovė atkreipė dėmesį, kad pareiškėja skunde bando įrodyti, jog viceministro pasirašyto rašto, skirto Agentūrai, metaduomenų kortelė yra parengta atgaline data, tačiau metaduomenų kortelėje yra nurodytas tikslus pasirašymo laikas ir registracijos data. Pareiškėja bando kelti abejones dėl metaduomenų kortelės tikrumo, tačiau šių abejonių nepagrindžia jokiais faktiniais argumentais ar įrodymais. Ministerijoje nėra praktikos visus dokumentus siųsti kartu su metaduomenų kortelėmis, todėl pareiškėjai metaduomenų kortelė buvo išsiųsta tik tada, kai ji jos paprašė. Atsakovė nurodo, kad nėra pagrindo teigti, jog paraiškų vertinimo ir paramos lėšų paskirstymo metu buvo nesilaikoma Apraše įtvirtinto reguliavimo (b. l. 123-127).

Skundas atmetinas

Pažymėtina, kad pareiškėja Komisijos Klaipėdos apygardos skyriui 2023-08-28 pateikė patikslintą skundą dėl Agentūros rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus bei dėl Ministerijos Rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus. Komisijos Klaipėdos apygardos skyriaus narės, atliekančios pirmininko pavaduotojos funkcijas Klaipėdos apygardos skyriuje, Vilijos Astrauskienės 2023-08-30 rezoliucija pareiškėjos skundo reikalavimas dėl Ministerijos Rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus išskirtas į atskirą bylą ir perduotas Komisijai pagal kompetenciją. Komisija 2023-09-05 sprendimu Nr. P-457(AG-628/07-2023) „Dėl skundo trūkumų pašalinimo“ nustatė pareiškėjai terminą skundo trūkumams pašalinti. Pareiškėja 2023-09-06 pateikė Komisijai patikslintą skundą atsakovei Ministerijai, kuriuo prašo panaikinti Raštą ir įpareigoti Ministeriją iš naujo išnagrinėti pareiškėjos skundą bei atsakyti į skunde pateiktus klausimus.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja Ministerijai pateikė 2023-07-03 skundą „Dėl žemės ūkio viceministro D. D. galimo kompetencijų viršijimo fakto tyrimo pateikiant Nacionalinei mokėjimo agentūrai nuomonę – nepaisyti galiojančio žemės ūkio ministro 2023-01-16 įsakymo Nr. 3D-19 skirstant priemonėje numatytą paramos rezervą“. Skunde pareiškėja prašė pateikti šią informaciją ir paaiškinimus:

1) Kokiu papildomu teisės aktu, be žemės ūkio ministro įsakymo Nr. 3D-19, vadovavosi / turėjo vadovautis Agentūra, atlikdama paraiškų vertinimo procesą ir rezervo skirstymą. Pareiškėjos nuomone, tokio teisės akto nėra. Viceministro nuomonė, be teisėkūros proceso eigos, be metaduomenų lentelės, atbuline data, yra niekinė teisiniu požiūriu prieš aktualų žemės ūkio ministro įsakymą – pareiškėja prašė patvirtinti arba paneigti šį teiginį.

2) Paaiškinti, ar politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojo (viceministro) nuomonė/nurodymas gali būti traktuojamas aukščiau, nei aktualus žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-19, ir ar ji turi teisinį pagrindą Agentūrai vykdant jai priskirtas funkcijas, t. y. įgalinanti/suteikianti teisę nepaisyti galiojančio žemės ūkio ministro įsakymo – pareiškėja prašė patvirtinti arba paneigti šį teiginį.

3) Pateikti nuorodą, kur yra viešai publikuojama(-as) viceministro nurodymas/nuomonė, kurios pagrindu Agentūra nepaisė galiojančio žemės ūkio ministro įsakymo Nr. 3D-19. Agentūra atsisakė ją pateikti ir pasiūlė kreiptis į Ministeriją. Pareiškėjos nuomone, Europos Sąjungos paramos skirstymo tvarką reglamentuojantys dokumentai privalo būti vieši – prašė patvirtinti arba paneigti šį teiginį.

4) Pareiškėja cituoja Aprašo 12.10 ir 3.4 papunkčius ir nurodo, kad dėl rezervo skirstymo tvarkos ir laiko kitų išaiškinimų/nurodymų nėra – prašo patvirtinti arba paneigti šį teiginį.

5) Pateikti viceministro nurodymo Agentūrai metaduomenų lentelę (jei tai teisės aktas – jis turi atitikti teisėkūros reikalavimus, jei tai nuomonė – pareiškėja prašė vertinti Agentūros veiksmus bei sprendimą nepaisyti aktualaus žemės ūkio ministro įsakymo nuostatų teisėtumą) (b. l. 93-99).

Ministerija, išnagrinėjusi pareiškėjos 2023-07-03 skundą, pateikė pareiškėjai ginčijamą Raštą, kuriame paaiškino, kad Agentūra vadovavosi ir turi vadovautis Aprašu. Tačiau, susiklosčius aplinkybėms, turinčioms įtakos tinkamam Veiksmų programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonių „Vietos plėtros strategijų rengimas“ ir „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimui bei siekiant suvaldyti riziką, kad būtų pasiekti programos tikslai ir VPS priemonių rodikliai, Agentūrai buvo pateiktas Ministerijos 2023-05-10 raštas Nr. 2D-1226(24.14 E) „Dėl projektų vertinimo“. Atkreipė dėmesį, kad Apraše nėra nurodyta jokių terminų, per kiek laiko turi būti paskirstytos rezervo lėšos, todėl nėra pagrindo teigti, kad Agentūra to nepaiso ir nesivadovauja Aprašu. Paaiškino, kad Agentūrai vertinant PĮP pagal priemonę buvo nustatyta, kad ŽVVG teritorijos, kuriose didesnioji dalis savivaldybių su išplėtotu akvakultūros sektoriumi, negali atitikti Aprašo 4.3.2.1 papunkčio kriterijaus „vandens telkiniais užimta teritorija turi sudaryti ne mažiau kaip 5 proc. regiono teritorijos ploto“. Dėl to iš 11 Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 metų programoje paminėtų savivaldybių, kuriose labiausiai išplėtotas akvakultūros sektorius, net 9 negalės kurtis ŽVVG ir rengti VPS (gauti paramos pagal remiamą veiklą), nes tos savivaldybės neturi jokių teorinių galimybių susijungti taip, kad atitiktų šį kriterijų. Nustačius, kad Aprašo 4.3.2.1 papunkčio nuostata kelia riziką, kad visa apimtimi nebus pasiekti priemonės tikslai ir rodikliai, bei kad priemonė nebus įgyvendinta taip, kaip suplanuota ir aprašyta Veiksmų programoje (be to, galimai parama gali būti sutelkta nedidelio skaičiaus subjektų rate), Ministerija ėmėsi veiksmų, kreipėsi į Agentūrą dėl susiklosčiusios situacijos. Rašte atsakovė taip pat pabrėžė, kad pareiškėjai, kurių paraiškos jau pripažintos tinkamomis finansuoti, negalėjo žinoti, kiek paraiškų bus pripažintos tinkamomis finansuoti ar kokia lėšų suma liks nepaskirstyta rezerve, todėl negalėjo turėti pagrįstų lūkesčių dėl jiems galimų papildomai skirti lėšų iš rezervo. Pažymėjo, kad Aprašas rengtas vadovaujantis Veiksmų programos nuostatomis. Veiksmų programos 13 psl. nurodyta, kad „siekiama iki 2030 m. patvirtinti ir įgyvendinti 10-12 VPS“. Ministerija, kaip Veiksmų programos vadovaujančioji institucija, turi reaguoti į galimas rizikas nepasiekti programos tikslų, kaip ir sudaryti sąlygas, kad parama pasiektų didesnę pareiškėjų skaičių. Atkreipė dėmesį, kad pagal Ministerijos darbo reglamento 8 punktą viceministras, atsižvelgdamas į Veiksmų programos norimus pasiekti tikslus ir galimas rizikas dėl jų nepasiekimo, turi ne tik teisę, bet ir pareigą imtis atitinkamų veiksmų. Paaiškino, kad viceministro pasirašytas raštas nėra laikomas teisės aktu, todėl jis nėra viešai skelbiamas. Nurodė, kad nėra pagrindo teigti, kad paraiškų vertinimo ir paramos lėšų paskirstymo metu buvo nesilaikoma Apraše įtvirtinto reguliavimo. Prie ginčijamo Rašto Ministerija pridėjo viceministro D. D. pasirašytą 2023-05-10 raštą Nr. 2D-1226(24.14 E) (b. l. 162-169).

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Rašto, kuriuo atsakyta į pareiškėjos 2023-07-03 kreipimąsi, teisėtumo ir pagrįstumo.

Atsakovė yra viešojo administravimo subjektas, todėl jos veiklai taikytinos Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) normos, kurios, be kita ko, garantuoja asmenų teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų prašymų ir skundų nagrinėjimą (VAI 1 straipsnio 1 dalis).

VAI 2 straipsnio 10 dalyje įtvirtinta, kad prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. VAI 2 straipsnio 12 dalyje nustatyta, kad skundas – tai asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.

VAI 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintas išsamumo principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas

visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje išaiškinta, kad asmens kreipimosi į viešojo administravimo subjektą forma nustatoma atsižvelgiant (vertinant) į tokio kreipimosi turinį, o ne jo pavadinimą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-03-26 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1252/2012; 2012-09-24 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2918/2012; 2014-02-17 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-494/2014, kt.). Asmuo, teikdamas skundą turi nurodyti, kokios konkrečios jo teisės ir teisėti interesai yra pažeisti, ir kaip institucija, į kurią kreipiasi, galėtų apginti jo pažeistas teises (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020-09-23 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4529-520/2020).

Komisija, atsižvelgdama į pareiškėjos 2023-07-03 skundo turinį, vertina, kad pareiškėja minėtu skundu nesiekė apginti konkrečias savo pažeistas teises ar teisėtus interesus, kadangi skunde nėra nurodyti konkretūs pareiškėjos teisių ar teisėtų interesų pažeidimai. Pareiškėja 2023-07-03 skundu siekė gauti informaciją ir paaiškinimus, susijusius su Ministerijos 2023-05-10 raštu Nr. 2D-1226(24.14 E) „Dėl projektų vertinimo“, todėl, vadovaujantis minėta teismų praktika, pareiškėjos 2023-07-03 kreipimasis į Ministeriją laikytinas prašymu VAĮ 2 straipsnio 10 dalies prasme.

VAĮ 11 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875, (toliau – Taisyklės) 35 punkte nustatyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pagal Taisyklių 45 punktą į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAĮ 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualių klausimų atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Informacijos teikimą asmenims reglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas (toliau – Teisės gauti informaciją įstatymas), kurio 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad institucija ir valstybės valdomas subjektas, teikdami duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, be kita ko, vadovaujasi: duomenų išsamumo principu, kuris reiškia, kad pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys duomenys (1 punktas); duomenų tikslumo principu, kuris reiškia, kad pareiškėjui teikiami duomenys turi atitikti institucijos ar valstybės valdomo subjekto disponuojamus duomenis (2 punktas); teisėtumo principu, kuris reiškia, kad institucijos ir valstybės valdomo subjekto veiksmai teikiant duomenis grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais (3 punktas).

Vadovaujantis aptartu teisiniu reglamentavimu, į pareiškėjos 2023-07-03 prašymą Ministerija turėjo atsakyti laisva forma pagal teisės aktais jai nustatytą kompetenciją, atsižvelgdama į prašymo turinį, laikydamasi išsamumo, duomenų tikslumo, teisėtumo ir kitų principų.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pasisakęs, kad sistemiškai aiškinant VAĮ, Taisyklių nuostatas, ginčas dėl atsakymo į prašymą pateikti informaciją, kuriuo teikiama tik informacija, nėra teisės taikymo aktas ir neturi atitikti VAĮ 8 straipsnio 1 dalies (analogiškos aktualios redakcijos 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų nuostatoms) turinio reikalavimų, administraciniame teisme (šiuo atveju Komisijoje) gali būti nagrinėjamas ginčas tik dėl atsakymo į prašyme pateiktus klausimus pakankamumo aspektu (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-06-07 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-2002/2012; 2014-10-29 nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁴⁹²-921/2014), bet ne jo (atsakymo) teisėtumo ir pagrįstumo aspektais (Lietuvos vyriausiojo

administracinio teismo 2021-11-10 nutartis administracinėje byloje Nr. A-3145-624/2021; 2022-10-26 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1263-624/2022).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje taip pat konstatuota, jog skundžiamo atsakymo, kuriuo pateikiama informacija, teisėtumas ir pagrįstumas turi būti vertinamas suteiktos informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo ir objektyvumo aspektais (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-09-28 nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁶²-538/2012). Spręsdamas dėl informacijos išsamumo principo, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad išsamumą apsprendžia pateikto prašymo turinys, t. y. teikiama informacija turi atitikti prašymo turinį (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-02-13 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-97/2012).

Nagrinėjamu atveju iš 2023-07-03 prašymo turinio matyti, kad pareiškėja Ministerijos prašė suteikti informaciją ir paaiškinimus dėl viceministro D. D. pasirašyto Ministerijos 2023-05-10 rašto Nr. 2D-1226(24.14 E) „Dėl projektų vertinimo“, dėl Aprašo nuostatų taikymo ir rezervo skirstymo tvarkos, taip pat prašė pateikti minėto rašto metaduomenų lentelę.

Atsakydama į prašymo 1 klausimą, atsakovė Rašte nurodė, kad Agentūra vadovavosi ir turi vadovautis Aprašu. Nurodė, kad nėra pagrindo teigti, jog paraiškų vertinimo ir paramos lėšų paskirstymo metu buvo nesilaikoma Apraše įtvirtinto reguliavimo. Atsakydama į prašymo 2 klausimą, atsakovė Rašte paaiškino, kad nustačius, jog Aprašo 4.3.2.1 papunkčio nuostata kelia riziką, kad visa apimtimi nebus pasiekti priemonės tikslai ir rodikliai, bei kad priemonė nebus įgyvendinta taip, kaip suplanuota ir aprašyta Veiksmų programoje, Ministerija kreipėsi į Agentūrą dėl susiklosčiusios situacijos – pateikė Ministerijos 2023-05-10 raštą Nr. 2D-1226(24.14 E) „Dėl projektų vertinimo“. Nurodė, kad Aprašas rengtas vadovaujantis Veiksmų programos nuostatomis, o Ministerija, kaip Veiksmų programos vadovaujančioji institucija, turi reaguoti į galimas rizikas nepasiekti Veiksmų programos tikslų. Paaiškino, kad pagal Ministerijos darbo reglamento 8 punktą viceministras, atsižvelgdamas į Veiksmų programos norimus pasiekti tikslus ir galimas rizikas dėl jų nepasiekimo, turi ne tik teisę, bet ir pareigą imtis atitinkamų veiksmų. Atsakydama į prašymo 3 klausimą, atsakovė Rašte nurodė, kad viceministro pasirašytas raštas nėra laikomas teisės aktu, todėl jis nėra viešai skelbiamas. Atsakydama į prašymo 4 klausimą, atsakovė Rašte paaiškino, kad Apraše nėra nurodyta jokių terminų, per kiek laiko turi būti paskirstytos rezervo lėšos. Atsakydama į prašymo 5 klausimą, atsakovė pateikė pareiškėjai Ministerijos 2023-05-10 raštą Nr. 2D-1226(24.14 E) „Dėl projektų vertinimo“ ir šio rašto metaduomenų lentelę.

Komisijos vertinimu, atsakovė ginčijamu Raštu pateikė atsakymus į visus prašyme keliamus klausimus ir nurodė visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes. Rašte atsakovė išsamiai paaiškino, dėl kokių priežasčių Ministerija Agentūrai pateikė 2023-05-10 raštą Nr. 2D-1226(24.14 E), nurodė, kad šis raštas nelaikytinas teisės aktu, todėl nėra viešai skelbiamas. Paaiškino, kad viceministras D. D., turėdamas ne tik teisę, bet ir pareigą imtis atitinkamų veiksmų, atsižvelgdamas į galimas rizikas nepasiekti Veiksmų programos tikslų, pasirašė Ministerijos 2023-05-10 raštą Nr. 2D-1226(24.14 E). Atsakovė Rašte nurodė Ministerijos darbo reglamento nuostatas, reglamentuojančias viceministro kompetenciją. Paaiškino, kad Apraše nėra nurodyta jokių terminų, per kiek laiko turi būti paskirstytos rezervo lėšos. Taip pat Ministerija pateikė pareiškėjos prašomą 2023-05-10 raštą Nr. 2D-1226(24.14 E) ir jo metaduomenų lentelę. Atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes, Komisija atmeta kaip nepagrįstą pareiškėjos argumentą, kad atsakovė neatsakė į prašymo 1, 2, 4 klausimus, o į prašymo 3 ir 5 klausimus atsakė prieštaringai ir tik iš dalies.

Remdamasi nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis bei aptartu teisiniu reglamentavimu Komisija vertina, kad atsakovė ginčijamu Raštu pateikė išsamią informaciją ir paaiškinimus pareiškėjos kreipimesi suformuluotais klausimais. Rašte nurodytos informacijos ir paaiškinimų pateikimas atitinka pareiškėjos 2023-07-03 prašymo turinį ir tokios informacijos pateikimas laikytinas tinkamu. Atsakovė atsakė į pareiškėjos prašymą nepažeisdama VAI, Teisės gauti informaciją įstatyme ir Taisyklėse nustatytų reikalavimų. Aplinkybė, kad pareiškėja nesutinka su skundžiamo Rašto turiniu, nesudaro pagrindo teigti, kad pareiškėjai buvo nesuteikta informacija, ar kad ji suteikta netinkamai.

Apibendrindama Komisija daro išvadą, kad skundžiamas Raštas yra išsamus bei argumentuotas, grindžiamas teisės aktų nuostatomis, todėl pareiškėjos reikalavimas jį panaikinti netenkintinas. Taip pat nėra pagrindo tenkinti pareiškėjos išvestinį reikalavimą dėl įpareigojimo iš naujo nagrinėti pareiškėjos prašymą, todėl pareiškėjos skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos asociacijos „Alternatyvioji akvakultūra“ patikslintą skundą atsakovei Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskūsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Eglė Bilevičiūtė

Komisijos nariai

Vilma Drigotienė

Vytautas Kurpuvesas